

Η ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Διπλωματικά έγγραφα από το Αρχείο του Εθνικού Σωτήρος της Δυτικής Θράκης Χαρισίου Βαμβακά για την συγκρότηση του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου των Αντιπροσώπων της Γαλλοκρατούμενης Θράκης και ο καθοριστικός ρόλος του στην ανάδειξη Έλληνας Προέδρου αυτού ως καίριας σημασίας προδρομικό πολιτικο-διπλωματικό γεγονός για την οριστική ενσωμάτωση της Δυτικής Θράκης στην εθνική επικράτεια της Ελλάδος.

Όταν κατά το φθινόπωρο του έτους 1919 οι Μεγάλες Δυνάμεις έθεσαν οριστικό τέλος στην πάνδεινη εξαετή βουλγαρική κατοχή της Δυτικής Θράκης (1913-1919), εγκατεστάθη στην πολυμαρτυρική Θρακική γη η λεγομένη Διασυμμαχική Διοίκηση, που όμως στην πραγματικότητα επρόκειτο για μία όντως ιδιότυπη Γαλλική κατοχή υπό τον έχοντα επαμφοτερίζοντα συμπεριφορά, η οποία άλλοτε ήταν φιλελληνική και άλλοτε φιλοβουλγαρική, Γάλλο Στρατηγό Σαρπύ (Charpy). Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος Ελευθέριος Βενιζέλος προσωπικώς θέλοντας κατ' αυτό το, έστω και σχετικώς συντόμου διάρκειας, κενό εξουσίας, να προλάβει ενδεχομένως δυσμενείς, αν μη και επιβαρυντικές για την Ελλάδα και τους Έλληνες της Θράκης εξελίξεις και αποφάσεις του αμφιλεγόμενου Γάλλου Στρατηγού Σαρπύ, έδωσε εντολή στον πεπειραμένο πολιτικό και προσωπικό φίλο και συνεργάτη του Χαρίσιο Βαμβακά, ο οποίος μέχρι τότε συμμετείχε στην ελληνική αντιπροσωπεία στο Παρίσι και ευρίσκετο κατ' εκείνη την χρονική στιγμή στην Κωνσταντινούπολη, να μεταβεί στην Κομοτηνή (τότε Γκιουμουλτζίνα) όπου και η έδρα της Διασυμμαχικής Διοικήσεως, ως Κυβερνητικός εκπρόσωπος της Ελλάδος (ή Έλληνα Αρμοστής) στην Γαλλοκρατούμενη Δυτική Θράκη.

Το τιάνιο πολιτικο-διπλωματικό και εθνικό έργο του ευφυούς, διορατικού και όντως χαρισματικού Χαρισίου Βαμβακά θα μπορούσε άνευ υπερβολής να χαρακτηριστεί ως «Εθνικός Άθλος», ο οποίος οδήγησε στην αναίμακτη ενσωμάτωση της Δυτικής Θράκης στο σώμα της Εθνικής επικράτειας της Ελλάδος κατά την εύσημη ημέρα της 14ης Μαΐου 1920.

Η αοίδιμη εγγονή του Χαρισίου Βαμβακά, Καλλιόπη Παπαθανασίου - Μουσιοπούλου, η μεγάτιμη αυτή κυρία της Θράκης, η οποία σε σειρά αξιόλογων ιστορικών πονημάτων της που συνέγραψε επί τη βάσει του πλουσίου προσωπικού ιστορικού αρχείου του πάππου της, αναφερόμενη στους βασικούς άξονες του όντως μεγαλεπίβουλου εθνικού έργου του Χαρισίου Βαμβακά στην Δυτική Θράκη μέχρι και την οριστική και αμετάκλητη ενσωμάτωση αυτής στην εθνική επικράτεια της Ελλάδος γράφει χαρακτηριστικά: «*Τα σημαντικότερα επιτεύγματα του Χαρ. Βαμβακά σαν κυβερνητικού Αντιπροσώπου στη Θράκη ήταν: να επιτραπεί από τις Γαλλικές Αρχές η παλιννόστηση των ξεριζωμένων Ελλήνων, να επιτευχθεί ο προσεταιρισμός της μουσουλμανικής μειονότητας, με την προσφορά του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού τροφίμων και φαρμάκων. Ο Χ. Βαμβακάς κατόρθωσε επίσης να κυριαρχήσει στο Ανώτατο Συμβούλιο Αντιπροσώπων, που απαρτιζόταν από 5 Έλληνες, 5 Μουσουλμάνους, 2 Βούλγαρους, 1 Ισραηλίτη, 1 Αρμένιο και 1 Λεβαντίνο*».

Όταν λοιπόν ο Χαρίσιος Βαμβακάς εγκατεστάθη στην Δυτική Θράκη ως κυβερνητικός εκπρόσωπος της Ελλάδος κατά την 29 Σεπτεμβρίου του 1919 έθεσε μεταξύ άλλων στόχων και την συγκρότηση του Ανωτάτου Συμβουλίου των εν Θράκη Αντιπροσώπων με την ενδόμυχη σκέψη να υπάρξει ελληνική κυριαρχία και προεδρία σε αυτό ώστε υπό τις κατάλληλες πολιτικο-διπλωματικές συνθήκες να προωθηθεί η ενσωμάτωση της Δυτικής Θράκης στην εθνική επικράτεια της Ελλάδος ακυρώνοντας κάθε άλλη σκέψη του αμφιλεγόμενου Γάλλου Στρατηγού Σαρπύ καθώς και κάθε ύπουλη πολιτικο-διπλωματική τακτική ή στρατιωτική κίνηση των Βουλγάρων και Τούρκων, οι οποίοι εμπαιθώς διεκδικούσαν την Θράκη ως το πολυπόθητο «μήλον της Έριδος».

Από την επισταμένη και εξονυχιστική μελέτη των σχετικών αρχειακών διπλωματικών εγγράφων του Χαρισίου Βαμβακά, ο οποίος αδιαλείπτως δι' υπηρεσιακών εγγράφων ενημέρωνε το Ελληνικό Υπουργείο των Εξωτερικών και τον Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, πληροφορούμεθα ότι αρχικώς το Ανώτατο Διοικητικό Συμβούλιο των Αντιπροσώπων ήταν δεκαμελές, αποτελούμενο από 4 Έλληνες, 4 Μουσουλμάνους, 1 Αρμένιο και 1 Ισραηλίτη. Έπειτα η συγκρότηση αυτού υπήρξε δωδεκαμελής και αποτελούνταν από 4 Έλληνες, 4 Μουσουλμάνους, 1 Αρμένιο, 1 Ισραηλίτη και από 2 Χριστιανούς - Γάλλους υπηκόους - από το Κάραγατς. Στη δε τελική συγκρότησή του ήταν δεκαπενταμελές και αποτελείτο από 5 Έλληνες, 5 Μουσουλμάνους, 2 Βουλγάρους, 1 Αρμένιο, 1 Ισραηλίτη και 1 Λεβαντίνο.

Η ιστορική ιχνηλασία στο δαιδαλώδες, πλούσιο και όντως αποκαλυπτικό για τις ιστορικές πληροφορίες που μας παρέχει, αρχείο των διπλωματικών εγγράφων του Χαρισίου Βαμβακά πληροφορούμεθα αρχικώς στο αχρονολόγητο και με αριθμ. πρωτ. 224 τηλεγράφημα του Χαρισίου Βαμβακά προς τον Έλληνα Υπουργό των Εξωτερικών Νικόλαο Πολίτη, το οποίο πιθανότατα εστάλη κατά τις αρχές Δεκεμβρίου του 1919, ότι ενώ εξ αρχής ο Χαρίσιος Βαμβακάς με τον Γάλλο Στρατηγό είχαν συμφωνήσει στην ύπαρξη αριθμητικής ισότητας στη συγκρότηση του «Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου» μεταξύ Ελλήνων και Μουσουλμάνων, καθώς και στο διορισμό διοικητικών στους Καζάδες, ήτοι να διορισθούν 4 Έλληνες, 4 Μουσουλμάνοι, 1 Αρμένιος και 1 Ισραηλίτης, εντούτοις οι κομιτατικοί νεότουρκοι διεμαρτυρήθησαν, αλλά ο Στρατηγός Σαρπύ επέμεινε στην ληφθείσα απόφαση. Ο Χαρίσιος Βαμβακάς πληροφορεί τον Υπουργό των Εξωτερικών ότι οι κομιτατικοί νεότουρκοι προέβησαν προ της αναχωρήσεως του Αρχιστρατήγου Φρ. Ντ' Εσπεραί σε διαβήματα προκειμένου να διορισθούν οι αντιπρόσωποι στο Συμβούλιο επί τη βάσει πληθυσμιακής πλειοψηφίας, δηλαδή όχι 4 αλλά 6 Μουσουλμάνοι. Συνεχίζοντας αναφέρει ότι ο Στρατηγός Σαρπύ του εδήλωσε ότι το Συμβούλιο θα απαρτισθεί από δώδεκα μέλη, ήτοι από 4 Έλληνες, τους οποίους είχε υποδείξει ο ίδιος ο Χαρ. Βαμβακάς, 4 Μουσουλμάνους, 1 Αρμένιο, 1 Ισραηλίτη και δύο άλλους Χριστιανούς Γάλλους υπηκόους από το Καραγάτς, ήτοι τον Έλληνα Εμμ. Δουλά και τον Αρμένιο Μπαντέτι, οι οποίοι ήταν της απολύτου εμπιστοσύνης του Χαρισίου Βαμβακά.

Ο ίδιος επισημαίνει στο υπηρεσιακό αυτό τηλεγράφημά του, ότι, εάν τυχόν γινόταν επί τούτου σχετική συζήτηση με τον Αρχιστράτηγο Φρ. Ντ' Εσπεραί, θα έπρεπε να εγκριθεί η διατήρηση της αρχής αυτής και να μη ληφθεί ως κριτήριο της συγκροτήσεως του Συμβουλίου η πληθυσμιακή πλειοψηφία διότι οι πλείστοι Έλληνες ευρίσκοντο ακόμη μακράν της Δυτικής Θράκης και επειδή ο Αρχιστράτηγος Ντ' Εσπεραί του είχε δηλώσει ότι επί του παρόντος τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου θα διορισθούν, αλλά εσκέπτετο βραδύτερον να διατάξει εκλογές προς ανάδειξη των αντιπροσώπων του Συμβουλίου.

Κατακλείοντας το Υπηρεσιακό τηλεγράφημά του υπογραμμίζοντας ότι επειδή φαίνεται πως ο Ντ' Εσπεραί είχε υποσχεθεί στους κομιτατικούς να διορίσει Μουσουλμάνο διοικητή στην Ξάνθη, σε μια τέτοια περίπτωση φρονούσε ότι ήταν ανάγκη να διορισθεί Έλληνας στην Κομοτηνή, όπως αρχικώς είχε συμφωνήσει με τον Στρατηγό Σαρπύ, ο οποίος και ανήγγειλε τον διορισμό στον Βουτιάδη, που ο ίδιος είχε παρουσιάσει, ενώ δεν παρέλειπε να επισημάνει στον Υπουργό των Εξωτερικών ότι θεωρούσε ασύμφορο τον διορισμό Μουσουλμάνων ως διοικητών στην Ξάνθη και Κομοτηνή.

Σε επόμενο τηλεγράφημα του Χαρισίου Βαμβακά, υπό ημερομηνία 21 Δεκεμβρίου του 1919, το οποίο απέστειλε από την Κομοτηνή και πάλι προς τον Έλληνα Υπουργό των Εξωτερικών Νικόλαο Πολίτη και με αυτό του ανακοίνωσε ότι το Κεντρικό Διοικητικό Συμβούλιο είχε καταρτισθεί από τους 5 Έλληνες που ήταν οι: Φορμόζης, Λαμνίδης, Στάλιος, Αλ. Παπαθανασίου και Εμμανουήλ Δουλάς, και επίσης από τους 5 Μουσουλμάνους, κατόπιν δικής του υποδείξεως, που ήταν οι: Τεφήκ, Νεδήμ, Σαλήκ, Κεμάλ και Οσμάν. Τα υπόλοιπα μέλη, όπως αναφέρει ο ίδιος, ήταν ο Αρμένιος Ρουπέν, ο Ισραηλίτης Καραάσο και ο Λεβαντίνος Μπαδέττι, εκ των οποίων οι δύο πρώτοι είχαν διορισθεί καθ' υπόδειξή του, ενώ οι δύο Βούλγαροι ήταν οι: Γεωργήφ και Δούσκωφ, αν και ο ίδιος επέμενε να διορισθεί μόνο ένας.

Ο Χαρίσιος Βαμβακάς ενημέρωνε επίσης τον Έλληνα Υπουργό των Εξωτερικών ότι στους Μουσουλμάνους οι οποίοι επέμεναν να έχουν πλειοψηφία, ο Στρατηγός Σαρπύ εδήλωσε ότι διόρισε 5 Μουσουλμάνους και 4 Έλληνες και ότι ο πέμπτος, ο Εμμανουήλ Δουλάς, καίτοι Έλληνας, διορίσθηκε ως Γάλλος υπήκοος. Ο ίδιος διαβεβαίωνε τον Υπουργό Νικόλαο Πολίτη ότι: *«Από ημετέρας απόψεως θεωρώ εξησφαλισμένην πλειοψηφίαν Συμβουλίου. Πάντες ημέτεροι γινώσκοντες καλώς γαλλικήν, απολαύουσι μορφώσεως, πείρας και γνώσεως και είναι ανώτερη πάντων αλλογενών...»*.

Στο υπό ημερομηνία 23 Μαρτίου 1920 τηλεγράφημα του Χαρισίου Βαμβακά προς τον Έλληνα Υπουργό των Εξωτερικών Νικόλαο Πολίτη πληροφορούμεθα την εκλογή Έλληнос Προέδρου του Ανωτάτου Διοικητικού Συμβουλίου των Αντιπροσώπων. Συγκεκριμένα ο Χαρ. Βαμβακάς αναφέρει ότι επετεύχθη η εκλογή του Εμμ. Δουλά από το Καραγάτς ως Έλληнос Προέδρου και καταρτίσθηκε 4/μελής διαρκής επιτροπή απαρτιζομένη από δύο Έλληνες, τους κ.κ. Δουλά και Λαμνίδη, ένα Μουσουλμάνο, τον Χότζια Σαλήχ, που ήταν προσκείμενος στον Χαρ. Βαμβακά, και ένα Βούλγαρο, τον Γεωργήφ. Υπογραμμίζει δε ότι η Ελληνική επιτυχία οφειλόταν στην επιτευχθείσα διάσπαση των Μουσουλμάνων με την σύμπραξη των αφοσιωμένων στον ίδιο δύο εκ των 5 Μουσουλμάνων και του αντιπροσώπου των Αρμενίων, ενώ η εκλογή του Βουλγάρου οφειλόταν στην υποστήριξη των νεοτούρκων και κατά πάσα πιθανότητα των Γάλλων.

Την καταλυτικής σημασίας πολιτικο-διπλωματική έκβαση της ψηφοφορίας για την εκλογή Προέδρου στο Ανώτατο Διοικητικό Συμβούλιο σε σχέση με την προώθηση και εφαρμογή του ευφυούς σχεδίου του Χαρ. Βαμβακά να οδηγηθεί σε αίσιο πέρας το φλέγον ζήτημα της ενσωματώσεως της Δυτικής Θράκης στην εθνική επικράτεια της Ελλάδος, υπογραμμίζει μετ' εμφάσεως και ο ίδιος στον Υπουργό Νικόλαο Πολίτη, γράφων: *«Πάντως όμως από ημετέρας απόψεως, αποτέλεσμα υπήρξεν ικανοποιητικόν, δεδομένου ότι ανεγνωρίσθη υπεροχή ελληνικού στοιχείου ποιοτικώς και ποσοτικώς... ανάδειξις Έλληнос Προέδρου εχαιρετίσθη λίαν συμπαθώς παρά πάντων στοιχείων, εξαιρέσει εννοείται νεοτούρκων και Βουλγάρων. Ανεκοινώθη Αρμιοστείαν Κων/πόλεως»*.

Καταγράφοντας στο ίδιο υπηρεσιακό τηλεγράφημα τις πρώτες αντιδράσεις ορισμένων νεοτούρκων και Βουλγάρων λόγω της πανηγυρικής εκλογής του Εμμανουήλ Δουλά ως Έλληνας Προέδρου του Ανωτάτου Διοικητικού Συμβουλίου των Αντιπροσώπων, ο Χαρ. Βαμβακάς αναφέρει ότι: *«νεότουρκοι, προέβησαν εις ειρηνικήν συγκέντρωσιν αθροίσαντες εις προαύλιον Διοικητηρίου μαθητάς των μουσουλμανικών σχολείων και χιλίους περίπου διαδηλωτάς, μεταξύ οποίων πολλοί Βούλγαροι, φέροντες φέσια αντί βουλγαρικών καλπακίων. Από χθες είχαν καταγγείλει εις Στρατιωτικόν Διοικητικήν και Γάλλον Διευθυντήν Δημοσίας Ασφαλείας, ότι τοιαύτη συγκέντρωσις δυνατόν διαταράξη τάξιν και προκαλέση συγκεντρώσεις και εκ μέρους Ελλήνων. Αμφότεροι είχαν υποσχεθή παρεμπόδισαν συναθροίσεως. Φαίνεται όμως ότι παρά Γάλλω Στρατηγώ επεκράτησαν αντίθετοι σκέψεις...»*.

Το αποτέλεσμα της μυστικής ψυφοφορίας για την εκλογή προέδρου στο Ανώτατο Διοικητικό Συμβούλιο, όπως ήταν αναμενόμενο, προκάλεσε σεισμό τόσο στους νεοτούρκους όσο και στους Βουλγάρους. Ο δε Ivan Altinoff, διακρινόμενος για την εμπάθειά του έναντι του ευφυούς πολιτικού και διπλωμάτου Χαρισίου Βαμβακά, με όσα γράφει κατ' αυτού, αποκαλύπτει την απογοήτευσή του επειδή δεν επέτυχε ο ίδιος όσα είχε ως μέγα άθλο κατορθώσει ο Έλληνας κυβερνητικός εκπρόσωπος και όντως εθνικός σωτήρας της Θράκης. Για την εκλογή του Έλληνας Εμμανουήλ Δουλά ως Προέδρου του Ανωτάτου Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία επετεύχθη λόγω της ευφυούς διπλωματικής τακτικής και διορατικότητας του Χαρισίου Βαμβακά, ο Ivan Altinoff γράφει: *«...Οι Θράκες εκπρόσωποι αποσύρθηκαν για να εκλέξουν με μυστική ψηφοφορία τα μέλη του Συμβουλίου, τα μικρά αεικίνητα μάτια του Βαμβακά άρχισαν να δείχνουν ανησυχία και οι Βούλγαροι που ήταν παρόντες στην αίθουσα μάντεψαν ότι ο Αντιπρόσωπος της Ελληνικής Κυβερνήσεως ετοίμαζε μία νέα έκπληξη»*. Η τελευταία αυτή περιγραφή αναφορά, όπως εύστοχα γράφει η εγγονή του Χαρισίου Βαμβακά, Καλλιόπη Παπαθανάση - Μουσιοπούλου, *«είναι ο μεγαλύτερος έπαινος από έναν αντίπαλο, που δεν μπορούσε να ξεχάσει τη δική του αποτυχία»*.

Αντιδράσεις προκλήθηκαν όμως και από τους φανατικούς νεοτούρκους, οι οποίοι δεν μπορούσαν να αποδεχθούν ότι δύο από τους πέντε Μουσουλμάνους αντιπροσώπους του Ανωτάτου Διοικητικού Συμβουλίου είχαν ψηφίσει ως πρόεδρο αυτού τον Έλληνα Εμμανουήλ Δουλά. Σε υπηρεσιακό τηλεγράφημα του Χαρισίου Βαμβακά, υπό ημερομηνία 23 Μαρτίου 1920, προς τον Έλληνα Υπουργό των Εξωτερικών Νικόλαο Πολίτη, αντλούμε την έγκυρη πληροφορία ότι οι φανατικοί εκπρόσωποι του Νεοτουρκικού Κομιτάτου Τεφήκ Βέης, Χασάν Ταχσίν και Δρ. Τεφήκ, επειδή το Νεοτουρκικό Κομιτάτο είχε αποτύχει παταγωδώς να εκλέξει ως πρόεδρο τον εκλεκτό του, ετοιχοκόλλησαν σε τεμένη και κεντρικούς δρόμους της Κομοτηνής απειλητικές και προκλητικές προκηρύξεις κατά των Χαφούζ Σαλήχ και Οσμάν Αγά, οι οποίοι είχαν ψηφίσει ως πρόεδρο του Ανωτάτου Συμβουλίου, τον Έλληνα Εμ. Δουλά, ενώ απροκάλυπτα διεκήρυτταν ότι συνεργάζονταν με τους Βουλγάρους για την αυτονομία της Θράκης.

Το κείμενο των προκλητικών προκηρύξεων των νεοτούρκων έχει ως εξής: *«Εις Συμβούλιον, αναμενόμενον από τόσου χρόνου, εμείναμε σύμφωνοι οι πέντε Τούρκοι, μέλη Συμβουλίου, όπως αναδείξωμε Πρόεδρον τον Τεφήκ Βέην. Αλλά εκ των πέντε ημών οι Χαφούζ Σαλήχ και Οσμάν Αγάς, ηπάτησαν ημάς και εξελέγη Έλληνα Πρόεδρος. Ημείς επράξαμεν καθήκον, αυτοί ουδεμίαν θέσιν έχουν μεταξύ Τούρκων. Ημείς με διαδήλωσιν σημερινήν απεδείξαμεν ότι ζητούμεν αυτονομίαν Θράκης υπό προστασίαν Γαλλ. Κυβερνήσεως. Ημείς δεν θελομεν την Ελλάδα και ουδέποτε θα θελήσωμεν αυτήν. Η δε φωνή ημών πανταχόθεν εγένετο ακουστή. Διά τούτο συνιστώμε παύσητε χαιρετισμόν προς ειρηνένους και ομοίους αυτών»*.

Ο Χαρίσιος Βαμβακάς στο ίδιο τηλεγράφημά του αναφέρει ότι οι προκηρύξεις αυτές κατεκλείοντο με την φράση: «Ζήτω Γαλλία. Ζήτω Θράκη», ενώ μερικές από αυτές έφεραν υστερόγραφο, το οποίο συνιστούσε την θανάτωση των Χαφούζ Σαλήχ και Οσμάν Αγά. Οι δύο Μουσουλμάνοι εξήτησαν την προστασία του Χαρισίου Βαμβακά και την άμεση παρέμβασή του προς τις Γαλλικές αρχές προκειμένου να φυλακισθούν ή απελαθούν οι φανατικοί νεότουρκοι τους οποίους εφοβούντο λόγω των σχέσεών τους με τον Τζαφέρ Ταγιάρ καθώς και επειδή διέθεταν εύκαιρους περί τους 15 νεοτούρκους φεδαήδες (φονείς) στην πόλη της Κομοτηνής. Παρεκάλεσαν μάλιστα τον Χαρ. Βαμβακά, εάν οι απειλούντες αυτούς νεότουρκοι δεν απελάσσοντο, να τους φυγαδεύσει σε άλλη ασφαλή περιοχή της Ελλάδος.

Στις 25 Μαρτίου 1920 ο Χαρίσιος Βαμβακάς απέστειλε από την Κομοτηνή στον Πρωθυπουργό της Ελλάδος Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος ευρίσκετο στο Παρίσι, στον Υπουργό των Εξωτερικών Νικόλαο Πολίτη και στον Αρχιστράτηγο Λ. Παρασκευόπουλο βαρυσήμαντο τηλεγράφημα αναφέροντας την ελληνική πολιτικο-διπλωματική επιτυχία για την ανάδειξη Έλληνας Προέδρου στο Ανώτατο Διοικητικό Συμβούλιο των Αντιπροσώπων της Θράκης καθώς και τις προτάσεις του για την κατάληψη της Δυτικής Θράκης από τον Ελληνικό στρατό χωρίς επεισόδια.

Στο συγκεκριμένο τηλεγράφημα ο Χαρίσιος Βαμβακάς ανέφερε τα εξής: *«Λαμβάνω την τιμήν ν' ανακοινώσω Υμίν ότι ανάδειξις Έλληνας Προέδρου Ανωτάτου Συμβουλίου Θράκης έσχεν ευάρεστα αποτελέσματα. Εκ των 15 μελών του Συμβουλίου, οι ημέτεροι 5 συνεργάσθηκαν ομοφώνως μετά 2 Τούρκων συμβούλων διερμηνευόντων γνώμην Μουσουλμανικού λαού, ως και μετά Αρμενίου, Ισραηλίτου και Καθολικού τοιούτου. Λοιποί Τούρκοι κομιτατικοί και δύο Βούλγαροι, εξ ων 2 Τούρκοι και εις Βούλγαρος, μη καταγόμενοι εκ Θράκης, αντέδρασαν ανεπιτυχώς απέναντι γνώμης αντιπροσώπων, ήτοι πέντε Ελλήνων και πέντε λοιπών άλλων εθνών. Τούρκοι κομιτατικοί όπως εκφοβίσωσιν έστειλαν απειλητικές επιστολάς εις ειρημένους δύο Τούρκους αντιπροσώπους, συνεργαζομένους με Έλληνας ως και άλλους οπαδούς αυτών.*

Εγένοντο διαβήματα, ενισχυθέντα και παρ' εμού. Γάλλος Στρατηγός υπεσχέθη απέλασιν δύο μόνο κομιτατικών. Λόγω επιτευχθείσης προσεγγίσεως μεταξύ ημών και Μουσουλμάνων, παρά πάσας συνεννοήσεις μεταξύ νεοτούρκων και Βουλγάρων και συγκεντρώσεων αυτών εις Αδριανούπολιν και βόρεια σύνορα προς αντίδρασιν εναντίον ημετέρας προελάσεως, εάν Γάλλος Στρατηγός ειλικρινώς αναλάβη εκ προτέρων εκκαθάρισιν Δυτικής Θράκης από υπόπτους Βουλγάρους και Τούρκους και ορισθή δύναμις τουλάχιστον τριών μεραρχιών διά κατάληψιν Θράκης, φρονώ ότι προέλασις διεξαχθήσεται άνευ επεισοδίου και άπαντες λαοί συμπαθώς υποδεχθήσονται Ελληνικόν Στρατόν. Πληροφορούμαι εξωδίκως ότι Αρχιστράτηγος D' Esperey, μεταβαίνων εις Παρισίους, εδέχθη σταθμόν Καταγάτς επίσκεψιν Τζιαφέρ Ταγιάρ».

Ο πολυμέτωπος πολιτικο-διπλωματικός αγώνας του Χαρισίου Βαμβακά, ύστερα από οκτώ μήνες (Σεπτέμβριος 1919-Μάιος 1920), εστέφθη υπό πλήρους επιτυχίας και εν τέλει η πολυμαρτυρική Δυτική Θράκη ενσωματώθηκε αναιμάκτως στην εθνική επικράτεια της Ελλάδος. Ο όντως «εθνικός άθλος» του Εθνικού Σωτήρος της Δυτικής Θράκης επετεύχθη λόγω και της εκλογής του Έλληνας Εμμανουήλ Δουλά ως πρόεδρος του Ανωτάτου Διοικητικού Συμβουλίου της Θράκης, γεγονός το οποίο είχε καταλυτική σημασία σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο, επειδή το αποτέλεσμα της κρισίμου αυτής ψηφοφορίας

ανέδειξε και απέδειξε την υπεροχή του Ελληνικού στοιχείου στη Δυτική Θράκη και εχρησιμοποιήθη επιτυχώς από τον Έλληνα Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος ευρίσκετο στο Παρίσι, έναντι των συμμαχικών Μεγάλων Δυνάμεων προκειμένου να αποφασισθεί η οριστική ενσωμάτωση της Δυτικής Θράκης στην εθνική επικράτεια της Ελλάδος, όπερ και εγένετο.

Ο όντως εθνικός σωτήρας της Θράκης Χαρίσιος Βαμβακάς προσφωνώντας τον Έλληνα Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο και αναφερόμενος στην εθνικώς αίσια έκβαση του πολιτικο-διπλωματικού αγώνος της Ελληνικής Αντιπροσωπείας εν τη Δυτική Θράκη, έλεγε: «...Δεν μοι είναι δυνατόν την στιγμήν αυτήν ν' αποκρύψω, προσφιλέστατε κ. Πρόεδρε, τον οφειλόμενον αίον, τον ύμνον προς τον Θρακικόν Λαόν, ο οποίος εν παντί και πάντοτε, μαζί με την ειλικρινή και την μέχρι λατρείας πίστιν του προς την πεφωτισμένη προσωπικότητά σας, παρέσχε πάντοτε τρανά δείγματα συνέσεως, σωφροσύνης, αυταπαρνήσεως πατριωτισμού, πειθαρχίας και δη αμέμπτου συμπεριφοράς προς πάντας και προ παντός προς ξένους και αλλοφύλους και εις δυσχερείς στιγμάς του διασυμμαχικού καθεστώτος οπότε η Ελλάς έδιδεν ενώπιον του Αρείου Πάγου των Δυνάμεων εξετάσεις περί της εκπολιτιστικής αυτής δυναμικότητας. Χάρις εις τα προσόντα αυτά του Θρακικού Λαού επετεύχθη τότε όπως το έργον της Ελληνικής Αντιπροσωπείας και Διοικήσεως διευκολυνθή σημαντικότερα και να προλειανθή ο δρόμος μιάς καλώς νοούμενης αποκεντρώσεως και μιάς ουχί σπευδομένης αλλά συνετής αυτοδιοικήσεως...».

Υ.Γ.: Το παρόν ιστορικό κείμενο αφιερούται ευγνωμόνως στην ιερά μνήμη της αιιδίμου Μεγάτιμης Κυρίας της Θράκης, Καλλιόπης Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, εγγονής του αιιδίμου «Εθνικού Σωτήρος» της Δυτικής Θράκης, Χαρισίου Βαμβακά.